Marja Rankila

7.9.2026

Viite: HE 70/2026 vp

Alueidenkäyttölaissa esitetty uusiutuvan sähköntuotannon lisäsääntely heikentäisi investointeja ja Suomen kilpailukykyä

Energiateollisuus ry kiittää talousvaliokuntaa mahdollisuudesta tulla kuulluksi uudesta alueidenkäyttölaista ja sen vaikutuksista energiantuotantoon.

Energiateollisuus ry toteaa, että alueidenkäyttölain tulee edistää puhtaan sähköntuotannon investointeja, jotka ovat edellytys teollisuuden sähköistymiselle, uusille puhtaan siirtymän hankkeille ja Suomen kilpailukyvylle. Koska uusiutuvaa sähköntuotantoa rakennetaan Suomessa markkinaehtoisesti, hankkeen kustannusten, toteutusajan tai sääntelyriskin kasvu voi ratkaista, toteutuuko investointi Suomessa.

Esitykseen sisältyvä tuulivoiman vähimmäisetäisyys ja aurinkovoiman pinta-alaan perustuva kaavoitusvaatimus ovat tämän tavoitteen vastaisia. Ne lisäävät hankkeiden kustannuksia ja epävarmuutta, hidastavat investointeja ja rajoittavat uuden sähköntuotannon tarjontaa.

Energiateollisuus ry:n keskeiset viestit alueidenkäyttölain osalta ovat:

- Tuulivoiman valtakunnallisesta vähimmäisetäisyydestä tulee luopua, koska hankkeiden sijoittuminen voidaan ratkaista nykyisillä vaikutusperusteisilla menettelyillä.
- Aurinkovoiman pinta-alaan perustuvasta kaavoitusvelvollisuudesta tulee luopua. Jos velvollisuus säilytetään, rajan tulee olla olennaisesti esitettyä korkeampi ja hallitusohjelmassa tunnistetuille alueille tulee mahdollistaa poikkeus.
- Siirtymäsäännösten tulee kattaa ennen lain voimaantuloa vireille tulleet hankkeet, jotta jo tehdyt kehittämisinvestoinnit ja hankkeiden perustellut odotukset eivät vaarannu.

Tuulivoiman etäisyyssääntö heikentää investointeja ja sähköntuotannon kasvua

Suurin potentiaali sähköntuotannon lisäämiseksi on maatuulivoimassa. Esitetty tuulivoiman etäisyyssäätely vaarantaa mahdollisuuden lisätä sähköntuotantoa kulutustarpeen edellyttämässä tahdissa sekä saavuttaa hallitusohjelman kirjaus sähköntuotannon kaksinkertaistamisesta.

Etäisyyssäännön myötä tuulivoimarakentaminen on vaarassa hidastua, sillä kaavamainen etäisyysvaatimus voi rajata hankkeita muuten toteuttamiskelpoisten alueiden ulkopuolelle. Etäisyyssääntely voi myös ohjata tuotantoa kauemmas olemassa olevasta infrastruktuurista, mikä osaltaan kasvattaa hankkeiden kustannuksia mm. liittymien ja tiestön osalta.

Tuulivoimarakentamisen hidastuminen voi tarkoittaa sitä, että sähköä ei ole teollisuudelle tarjolla tarvittavalla tahdilla ja että sähkön yleinen hintataso nousee, jos tuotanto ei pysy kulutusinvestointien tahdissa. Puhtaan sähköntuotannon kasvun vaarantuessa Suomi voi menettää teollisuuden investointeja ja niiden mukanaan tuomat verotulot, työpaikat ja hyvinvoinnin.

Energiateollisuus ry
Eteläranta 10, 00130 Helsinki
www.energia.fi

ET ei kannata tuulivoiman vähimmäisetäisyyttä koskevaa sääntelyä. Tasapuolisen kohtelun mukaisesti tuulivoiman sijoittumisen perustana tulisi säilyä tapauskohtainen ja vaikutuksiin perustuva arviointi. Tuulivoiman vaikutusten tapauskohtaiseen arviointiin on jo käytössä toimivat ja perustellut menettelyt.

Aurinkovoiman pinta-alaan perustuva kaavoitusvaatimus lisää kustannuksia ja viivästyttää investointeja

Esityksessä yli 50 hehtaarin aurinkovoimaloille asetettaisiin yleiskaava- tai asemakaavavaatimus. Energiateollisuus ry katsoo, että ehdotettu sääntely lisää hankkeiden kustannuksia, pidentää toteutusaikoja ja kasvattaa investointien epävarmuutta. Energiateollisuus ry:n arvion mukaan sääntely kohdistuisi suureen osaan suunnitteilla olevista teollisen mittakaavan aurinkovoimahankkeista Suomessa.

Aurinkovoiman kilpailukyky perustuu osaltaan suhteellisen nopeaan toteutusaikaan ja mataliin kehityskustannuksiin. Pinta-alaan perustuva kaavoitusvaatimus heikentää näitä edellytyksiä ja lisää investointien epävarmuutta. Se myös vaikeuttaisi hallitusohjelman mukaista rakentamista joutomaille, rakennetuille alueille ja entisille turvetuotantoalueille, eli hankkeisiin, joissa ympäristövaikutukset ovat vähäisiä ja hallittavissa kevyempien menettelyiden puitteissa.

Kaavoitusvaatimus voi myös vaikuttaa hankkeiden mitoitukseen. Kun kaavoituksen kustannukset kohdistuvat jo 50 ha kokoluokan hankkeeseen, kannustaa sääntely keskittämään tuotantoa suurempiin kokonaisuuksiin. Pinta-ala perusteinen vaatimus voi vähentää alueellisesti hajautettujen ja vaikutuksiltaan vähäisempien hankkeiden toteutumista. On myös syytä huomata, että esitetyn kaavoitusvaatimuksen vaikutukset eivät rajoitu ainoastaan energiahankkeisiin, vaan ne sitovat kuntien kaavoitusresursseja laajemmin. Tämä voi hidastaa myös muiden investointien ja elinkeinoelämän hankkeiden etenemistä.

ET ei kannata pinta-alaan perustuvaa kaavoitusvaatimusta. Jos pinta-alaperusteinen kaavoitusvaatimus jää lainsäädäntöön, tulee sen olla huomattavasti esitettyä korkeampi. Lisäksi aurinkovoiman yleiskaavan metsämaata koskeva erityinen sisältövaatimus tulee poistaa tai vähintään täsmentää. Vain aurinkovoimaan kohdistuva erityisrajoitus ei kohtele eri investointeja tasapuolisesti, lisää oikeudellista epävarmuutta eikä huomioi maanomistajan oikeutta hyödyntää aluettaan eri tarkoituksiin.

Tuuli- ja aurinkovoimalle tulee olla riittävät siirtymäsäännökset käynnissä olevien hankkeiden turvaamiseksi

Esityksen siirtymäsäännösten mukaan vireillä olevien kaavojen laadinnassa ja hyväksymisessä noudatetaan nykyistä lainsäädäntöä, jos kaavaehdotus on asetettu nähtäville ennen uuden lain voimaantuloa. Energiateollisuus ry korostaa, että uutta lakia ei tule soveltaa niihin yleiskaavoihin, jotka ovat tulleet vireille ennen lain voimaantuloa. Hankekehitykseen on jo kaavaluonnosvaiheessa käytetty merkittävästi resursseja, ja puutteellinen siirtymäsääntely voi heikentää jo tehtyjen investointien arvoa.

Lisäksi aurinkovoiman siirtymäsäännösten osalta pidämme lainsäädännön ennakoitavuuden kannalta keskeisenä, että rakentamislupaa voi hakea vanhoilla säännöksillä, jos hankkeella on jo sijoittamislupa tai jos jo myönnetylle rakentamisluvalle on tarvetta hakea jatkoaikaa. Rakentamislain 46 §:ään sisältyvää pinta-alarajaa ei tulisi myöskään soveltaa tilanteessa, jossa alue on osoitettu aurinkovoima-alueeksi ennen lain voimaantuloa vireille tulleessa yleiskaavassa.

Sähköntuotannon kasvu ja teolliset investoinnit ovat kytköksissä toisiinsa

Suomen energia- ja teollisuuspolitiikan tavoitteena on lisätä puhtaan sähkön tuotantoa, vahvistaa energiaomavaraisuutta sekä houkutella uusia teollisia investointeja. Näiden tavoitteiden toteutuminen edellyttää, että sähköntuotanto voi kasvaa nopeasti ja kustannustehokkaasti. Puhtaan sähköntuotannon lisääminen on keskeinen edellytys teollisuuden sähköistymiselle, datakeskuksille, vetytaloudelle ja muille vihreän siirtymän investoinneille. Siksi sähköntuotannon kasvua rajoittavan sääntelyn vaikutukset ulottuvat huomattavasti energiasektoria laajemmalle koko kansantalouteen.

Energiateollisuus ry pitää myönteisinä useita hallituksen esityksen yleisiä tavoitteita, kuten maakuntakaavoituksen keventämistä, kuntien joustavamman yleiskaavoituksen mahdollistamista, valitusoikeuksien täsmentämistä sekä energiahuollon huomioimista valtakunnallisissa alueidenkäyttötavoitteissa. Nämä muutokset voivat osaltaan parantaa investointiympäristöä ja nopeuttaa hankkeiden toteuttamista. Tuuli- ja aurinkovoimaa koskevat erityissäännökset ovat kuitenkin ristiriidassa lain investointeja ja kasvua tukevien tavoitteiden kanssa.

Energiateollisuus ry esittää, että tuulivoiman valtakunnallinen vähimmäisetäisyys ja aurinkovoiman pinta-alaan perustuva kaavoitusvelvollisuus poistetaan. Jos aurinkovoiman kaavoitusvelvollisuus säilytetään, pinta-alarajaa tulee nostaa olennaisesti ja hallitusohjelmassa tunnistetuille joutomaille, rakennetuille alueille ja entisille turvetuotantoalueille tulee säätää poikkeus. Lisäksi siirtymäsäännösten tulee turvata ennen lain voimaantuloa vireille tulleet hankkeet.